

setembre 1979

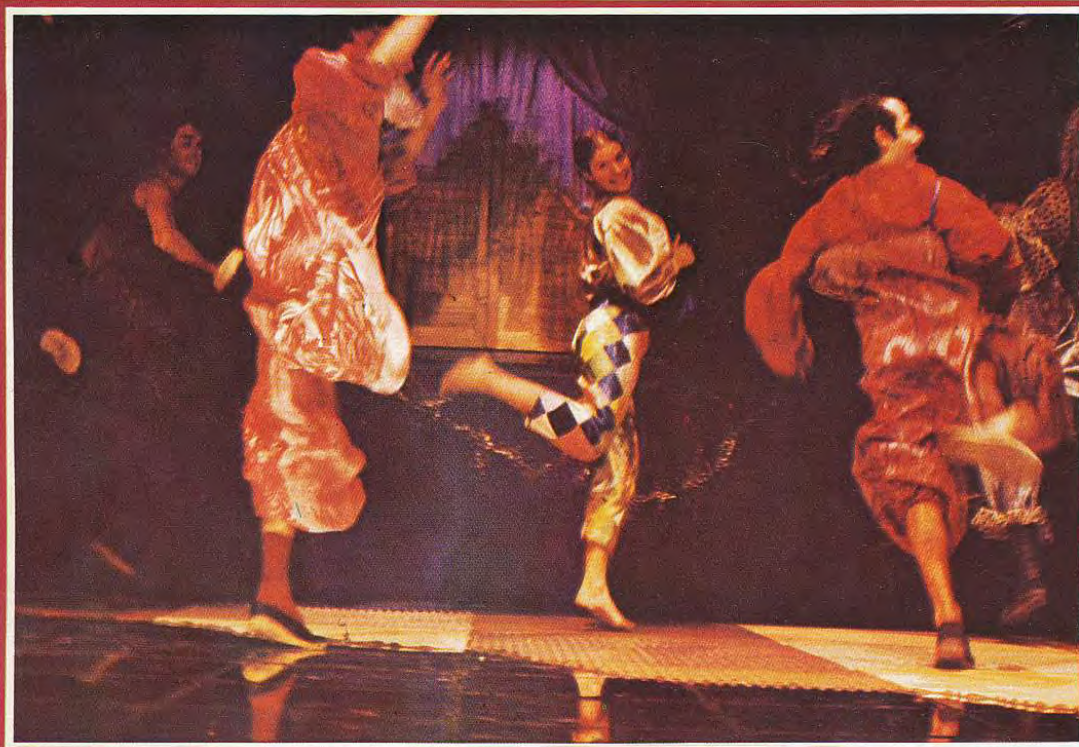
SERRA D'OR

RIBA, VINT ANYS DESPRÉS

col·laboracions de Carles Miralles, Enric Sullà,
Joan Triadú, Marina Gustà, Jaume Medina i Maur M. Boix

PERE CALDERS,
SENYOR D'ANTAVIANA

per Josep Faulí

passar el dia,
empènyer
l'any

les perspectives sinistres

Que els països productors de petroli hagin apujat novament el preu del seu material, en principi, no deixa de ser una decisió correcta. La llei de l'oferta i la demanda juga a favor d'ells: cada dia, les societats avançades necessiten més petroli i derivats, i el petroli, mera casualitat geològica, no solament és un recurs limitat, una mercaderia sense gaires esperances d'augmentar en alguna nova troballa, sinó que, de més a més, queda en mans d'uns pocs Estats pràcticament pobres. És lògic que els «petròcrates» vulguin aprofitar-se de la conjuntura. En el gest, hi ha, encara, una mica de represàlia, o de revenja. Gent del Tercer Món, aquests individus es descobrixen, de sobte, més poderosos que els seus ex-amos colonials, i sembla que volen fer-los-ho sentir, això. I per què no? La ciutadania «rica» no ho acaba d'entendre. Ben mirat, una actitud d'extorsió econòmica és una arma de dos talls. Resulta una mica demencial que els «petròcrates», dependents en tants aspectes de les potències superindustrials que constitueixen la seva clientela, i de la resta, no calculin que a la llarga porten les de perdre. Només que oblidem que «ells» se'n foten.

Les perspectives de futur són, sens dubte, amargues, i fins i tot sinistres, per a la zona «modernitzada» del planeta. Una restricció en el consum dels «crus» hi pot suposar greus dificultats de tota mena, i potser un col·lapse del «nivell de vida» aconseguit. Els feudals de l'Àrabia Saudita, o de qualsevol altre lloc amb pous rendables, ho saben, i saben que, anant malament les coses, ells continuaran igual que sempre: essent feudals i arrossegant la inèrcia del desert i de Mahoma. Al capdavant, no han deixat de ser encara «pobres», a pesar dels infinits milions de dòlars que extrauen del seu subsòl. El dia que se'ls acabarà el petroli per vendre, tornaran a la misèria tradicional, que les il·lusions coràniques sempre justificaran. Porten les de perdre, sí, ¿però què tenen a perdre? Els diners que hi han guanyat? Són diners que han invertit, fonamentalment, en l'àrea «rica», i qualsevol govern ressentit, capitalista o socialista, podrà expropiar-los-els sense massa complicacions jurídiques. De fet, la «petrocraçia» s'ha preocupat poc, o no gens, per aplicar els beneficis de la xamba del petroli a «desenvolupar» el propi territori. No sabran sobreviure sinó com

sempre: amb un grapat de dàtils i un esporàdic glop d'aigua. A l'«austeritat», ja hi estan habituats.

La qüestió, en el fons, és «diplomàtica»: encertar el punt d'exigència màxim, sense sobrepassar-lo. No els convé matar la gallina dels ous d'or, que són els «rics». El problema real i apressant dels «rics» revertirà ignominiosament sobre els «pobres». Si el «ric» esdevé pobre, ¿què serà dels «pobres»? Ho enuncio amb tota la ingenuïtat de què sóc capaç. Perquè, o es fa una profunda «revolució» a escala mundial, o caldrà improvisar pactes i regatejar tarifes per evitar un desastre que afectaria tothom. I no hi valen els arguments de la demagogia. El *tinglado* està muntat de tal manera que si els «rics» es queden sense petroli, o amb un petroli ofegadorament car, també en patiran les conseqüències els «pobres», i penso que les patiran més. Que això és injust? D'acord. L'alternativa seria la «revolució»: una utòpica i completa «revolució», insisteixo, a escala mundial. En la qual haurien d'entrar els «més pobres»: els «pobres» que ni tan sols no disposen de petroli. Que són la majoria. Nosaltres, els qui pertanyem perquè sí a l'esfera dels «rics», oblidem sovint aquestes derivacions. Ens ofusca l'ascensor, la gamma sencera dels electrodomèstics, els hospitals ben dotats i les farmàcies afables, l'excursió dominical amb el cotxe, el metro, els transistors que vessen Bach o rock, la dutxa amb aigua calenta... ¿I els hindús, els vietnamites, la multitud africana lligada a la selva?

Els «rics» no toleraran una insolència resoluda de la «petrarquia». Per motius més insignificants, la guerra colonial s'ha desencadenat. Ningú no s'estranyarà si, un dia qualsevol, els *marines* ianquis prenen part en l'operació. Ho pot decidir Washington, per exemple, amb moltes adhesions dels Estats «subdits» —els «rics»—, i amb la cauta passivitat de l'URSS, que també s'hi veurà involucrada. Els moros petrolífers podran intentar un final dantesco, cremant el seu petroli. Pitjor per a tots. La diplomàcia dels «rics» hauria de sospesar aquesta possibilitat tipus Sagunt o Numància. Em fa l'efecte que si encara no hem arribat a això és per pura por universal, i no per les hipòcrites declamacions de «respecte a la sobirania» aliena. La

guerra, tant com una maniobra letal de domini, és una temptativa de salvar interessos. No debades els tècnics del ram diuen que han inventat un procediment d'atac que eliminaria les persones i deixaria intactes les coses: les fàbriques, per exemple. O els pous de petroli. Una «guerra del petroli», no descartable, es veu frenada, de moment, pel temor al suïcidi orgullós dels «petròcrates», es diguin feudals o es diguin socialistes, que no hi ha entre ells —fanàtics de l'Alcorà— molta diferència. Tots pensen reunir-se en el Paradís pronosticat pel Profeta.

Hauria de preocupar-nos més, a la població «rica», que els autènticament «rics» encara no hagin suggerit i engegat una alternativa al petroli. Sabem que les existències de petroli, fins i tot si els moros són dòcils, duraran cinquanta anys, a tot estirar. Vindrà un dia que no hi haurà més petroli, i els «petròcrates» fugiran dels seus països, perseguits per la massa indígena miserable: s'instal·laran en els hotels de luxe d'Occident. Perquè la «petrarquia» no buscarà refugi en els espais socialistes. I aleshores, què? La urgència d'unes fonts d'energia que puguin suplir el petroli s'imposa. I s'imposa ràpidament. No m'explico com encara no les tenim a l'abast, els veïns dels «rics». Les centrals nuclears? Parlem-ne. No ens agraden, a ningú. Són imprescindibles? Ho haurien de pensar els que s'hi manifesten en contra i després tornen a casa en algun vehicle nefand, agafen l'ascensor, encenen uns llums o una calefacció, prenen una aspirina, o es confeccionen una mica de sopar. I si les nuclears no, ¿què? Això de les plaques solars no passa de ser una broma de mal gust. No hi ha més previsions? Algun inventor de províncies vol fer marxar els cotxes a base d'alcohol, i l'oferta deu ser discutible quan no s'ha «multinacionalitzat». La pedra de toc són les multinacionals, no ens hem pas d'enganyar. Les multinacionals no es mamen el dit. Però també és ben trist haver-hi de confiar. S'acabarà el petroli, els àrabs retornaran a la indòpia, el Tercer Món es quedarà sense medicaments ni alimentacions de beneficència. I els «rics» reinventaran l'Edat Mitjana. No arribo a imaginar-me un Nova York o un Tòquio «medievals», ni un París, ni un Londres. Ni un San Francisco. Ni tan sols una Barcelona. No ho sé... — JOAN FUSTER.